

מחלה ששטה באחרונה בין כוכבי־קולנוע בעלי "גיל מסויים". כולם החליטו לכתוב את זיכרונותיהם. אוטוביוגרפיות מופיעות בקצב מסחרר, בעיקר בצרפת, המעוניינים יכולים היום ללמוד את כל סודותיהם של דניאל ז'לין ופייר בראסר — אם להביא רק שתי דוגמות. הביקורת הישראלית התפעלה מזיכרונותיה של סיי מון סיניורה (שהופיעו תחת הכותרת ה"נוסטאלגיה אינה עוד מה שהייתה), ומ"אלי של צרפת. עוד לפני שמלאו לה 20 זיכרונותיה של ז'אן־לואי באר.

האחרונה שהחליטה כי הגיעה העת לפתוח בקריירה סיפורתית היא מישל מורי גן, בעלת העיניים המפורסמות ביותר בקולנוע הצרפתי, ומי שהיתה מאורומתמיד הדמות הענוגה, הרכה, החלומית שלו. בגיל 15, כשנקראה עדיין סימון רוסל, נכנסה לראשונה לאולפן־סרטים. בגיל 18 כבר הופיעה לצד ז'אן גאבן, שהיה אז גדול כוכבי־הקולנוע בצרפת, ברציף ה"ערפילים". והשניים התאימו זה לזה כל־כך, עד שהוכתרו מייד כזוג המאהבים האידיליים של צרפת. עוד לפני שמלאו לה 20 היתה לשם דבר.

מילחמת העולם השנייה שמה קץ לרומן הקולנועי. גאבן התגייס לצבא. מישל מורי נמלטה לארצות־הברית, שם עברה כמה מן השנים הפחות נעימות בקריירה שלה. האנשים שיעממו אותה, הסרטים שבהם הופיעה היו חיוורים יותר מגון פניה (ג'ואן מפאריס, למשל). המפיקים דרשו ממנה שתמלא את חזיונות הצמר־גפן כדי להגיע לסטנדרט האמריקאי, וחמור מכל: היא אפילו נישאה לאמריקאי, ביל מרשל, שממנו התגרשה כמה שנים אחרי ששבה לצרפת (מרשל התחתן מייד עם כוכבת צרפתית אחרת, מישלין פול). בנה של מישל מאותם נישואים, מייק, הופיע ב"שעשוע סרט הישראלי פורטונה".

עם שובה לצרפת, ניסו לבנות לה תד"מית של "גרטה גארבו גאלית". וכדי להדגיש את מבטת, היא גילמה... נערה עיוורת בסרטו של ז'אן דלנואה הסימפונייה ה"פאסטורלית". מאז המשיכה בקריירה של־וה ושקטה למדי. באחד הסרטים (פאבר"לה), פגשה בבעלה השני, הנרי וידאל, שי היתה את המוקד הרומנטי של חייה ואת המרכיב הטראגי היחיד בהם. וידאל, שחי קן נאה שלכד תפקידי גברתנים בצרפת ובאיטליה, היה מכור לסמים ונפטר לפני שמלאו 50.

חוף מפרשה זו, מתנהל סיפרה על מניחות. היא מספרת על כל מיני אנשים חשובים שפגשה בחייה, מרווולט ועד ל־אנדרה ז'יד, אבל מבקרי־הסיפרות בצרפת ציינו, בצדק, שאם בקולנוע הצליח יופיה לעורר התפעלות (היא פרשה לפני שנים וחזרה לבד לפעם אחת במלכות למפקח) אבל לא לרתק, הרי בספר, כשהיופי איננו נראה...

במאים

הנשים בחיי

של רוברט אלטמן

אם יש כיום גאון־תורן בקולנוע האמריקאי, הרי זה רוברט אלטמן. מאז נאשוויל מתחרים המבקרים ביניהם בהמצאת שבי חים חדשים עבורו. אפילו וקהל נהר, באמריקה, לראות סרט מסוכן ומסובך זה, למרות 24 גיבוריו שביניהם מתפעלת העלילה.

בינתיים הפך אלטמן את עצמו למוסד במלוא מובן המילה. יש לו חברה המפיקה סרטים (שמה שער הכפר), והיא כבר הפיקה שני סרטים של במאים שאלטמן רוצה ביקרם. האחד, סרט בשם ברוכים הבאים ללוס־אנג'לס, בוים עלידי עוזר של אלטמן בכל סרטיו האחרונים. צעיר ששמו אלן רודולף, הסרט, מעין פנוראמה אוניברסלית של העיר לוס־אנג'לס, כונה על־ידי רבים "נאשוויל של החוף המערבי", והתגובות על הסרט נעו בין זעם על ש"בחור צעיר וחסר־ניסיון העז ליטול על עצמו משימה שנועדה רק לוותיקים ומנוסים, לבין התפעלות על שצעיר חסר־ניסיון מעז... וכו'.

מישל מוריין וז'אן גאבן בהתחלה ידירות אמיצה

רגישות ומקצועיות. הסרט השני שהפיק אלטמן, בשם הצגת חצות (הכונה לסירטי־המתח שמציגים בחצות הלילה בסלוויה האמריקאית). נחשב כאחד ה"סרטים היותר טובים שנעשו השנה באמריקה. הבמאי הוא צעיר רוברט בני ריקה.

טון, שזכה לראשונה לתהילה כשותף ל"תסריט של בוני וקלייד. מאוחר יותר התיקשט בהצלחת היוקרה של בימוי חברו מרטין, ומטיב בסרטו החדש למקם סיי פור על בלש פרטי מזדקן ואשה אכס צנטרית, בתוך רחובות לוס־אנג'לס.

פצצות מתפוצצות על פצעים פתוחים

שתי פצצות שהתפוצצו באחרון זה בבתי־קולנוע פאריסיים, הזכיר רן לצרפתים שלא רק פלסטינים וישראליים מתנצחים באולמות־הקולנוע שלהם, ושפצעים ישנים מתוצרת צרפתית, שנדמה כאילו הגלידו מזמן, מוסיפים לירוק מוגלה בכל הודמנות. ההודמנות, הפעם, היתה סרט בשם השאלה של במאי צעיר בשם לורן היינמן (29). הסרט מבוסס על ספר באותו שם שנכתב ב־1958 על־ידי הנרי אלג, שהוא כיום המזכיר הכללי של בטאון המפלגה הקומוניסטית בצרפת ל"הומיניטה". אלג היה בשעתו עורך העיתון אלג'יר הרפובליקאית שהופיע באלג'יר לפני עצימאותה של המדינה, התנגד באופן גלוי לשיטות־הפעולה של הממשל הצרפתי. עיתונו נאסר להופעה ב־1955, בשל הפצת דעות אלה, ולמרות ציבית־מישפט, ש־קבע כי החרמת העיתון בלתי־חוקית, המשיכו השלטונות הצרפתים לאסור את הופעתו. ב־1957 נאלץ אלג לרדת למח"תרת, כדי להסתתר מפני הצנחנים הצר־

צנחנים צרפתים מענים אמיר פוליטי

הצנחנים בסרט שלי —

אלטמן עצמו הספיק כבר, מאז באפריל ביל והאינדויאנים לעשות סרט נוסף, שלוש נשים, לעורר סביבו פולמוס־רבתני, ולהמשיך הלאה, בצילומי סרט נוסף, הח"תונה הנמצאים עתה בשלבי סיום.

סירטי נשים. על מה הרעש סביב שלוש נשים? ובכן, נהוג לחלק את סירטי אלטמן, בין השאר, ל"סירטי גברים" ו"סירטי נשים" (יש עוד כמה חלוקות אפשריות, אבל הן אינן נוגעות לעניין ברצף זה). בכל הנוגע לסירטי גברים, הכל מסכימים שאלטמן אכן מתמצא בהם היטב, משום שכמרבית הבמאים האמריקאים הוא תוצר של חברה השמה דגש, בסרטיה, במיוחד על הגבריות. לעומת זאת, אמורים מקטרגיו, בכל פעם שהוא מחליט לטפל בנפש האשה, הוא מכניס את עצמו לתוך מבוך שאין ממנו מוצא וסרטיו נראים, במיקרים אלה, כחידושים שאין להם פיר תרון, ולא כהצגות ברורות של אדם בעל השקפת־חיים מוגדרת.

מטפחות בבית־אבות. שלוש נשים הוא סיפור מוזר מאד (אלטמן טוען שאין זה סיפור כלל, אלא חלום שבו הדמויות הראשיות עצמן חולמות), על שתי מטפחות צעירות (סיסי ספייסק ושלי דובל) ב"בית־אבות, שהאחת שואלת את אישיותה של האחרת עד לפרטים הקטנים ביותר, עד־כדי־כך היא זקוקה לזהות משלה. ה"דמות השלישית" (ג'ניס רול), המשלימה את המיסגרת, היא אשה מבוגרת יותר, נשואה לניצב־לשעבר בסרטים, הרה ל"לדת, המבילה את ימיה בשתיקה מוחלטת

(החשך בעמוד 42)

ז'אק מרטין בתפקיד אלג — פחות אלימים מבמציאות

חיבת להיות חופשית ושייכת לאלג'יראים, אין הוא מתעלם מן הטרגדיה הא־נושית של אותם צרפתים שגולדו באל־ג'יר, שהם כבר דור שלישי או רביעי שם, הרואים עצמם אלג'יראים בכל מאי דם ומתבקשים לפתע לעזוב את מולדתם. מה שהרגיו במיוחד את אלה שלא שכחו את גדולת האימפריה הצרפתית, היה הערות של היינמן, הבמאי, שאמר, בין השאר, כי "הצנחנים בסרט שלי פחות אלימים מכפי שהם תוארו בספר או מכפי שהיו במציאות, פחות עצבניים ופחות אכזריים".

הסרט אומנם אינו מזכיר שמות מפורשים של המעורבים בפרשת אלג, "מאחר שהחנינה שניתנה בזמנו על מעשים חריגים שנעשו באלג'יר, אסרה פירי סום שמות האחרים", מכריזה כתובת בתחילת הסרט, "איננו רואים סיבה לקרוא לקורבנות בשם האמיתי". אולם זהו תם מטושטש אך בקושי, כך, למשל, לאלג בסרט (מגלם אותו השחקן ז'אק מארטין) קוראים שארלג, וכל מי שעקב אחר שהתרחש בפסגת־אפריקה לפני 20 שנה, לא יתקשה לזהות גם את שאר הנפשות הפועלות.

"עשיתי את הסרט הזה", מסביר היינמן, "משום שאני מאמין, כפי שאמר בזמנו אלג למעני, כי סופה של האמת לצאת לאור ומתפקידו לזכור ולהיזכר כדי שהיום, או מחר, לא יוכל לקרות שוב שאדם יענה אדם אחר, בטענה שזה לטובת הכלל".